

ZAKON

O POLITIČKIM ORGANIZACIJAMA

("Sl. list SRBiH", br. 27/1991)

I - OPŠTE ODREDBE

Član 1

Ovim zakonom uređuju se način ostvarivanja slobode političkog organizovanja i djelovanja i uslovi i postupak osnivanja registracije i prestanka rada političkih organizacija.

Član 2

Građani se slobodno politički organizuju i djeluju i u tom cilju osnivaju političke organizacije.

Član 3

Političkim organizacijama, u smislu ovog zakona, smatraju se organizacije u koje se građani slobodno i dobrovoljno organizuju radi ispoljavanja političkih aktivnosti i ostvarivanja političkih ciljeva.

Član 4

Ne mogu se osnivati političke organizacije čiji su statutarni ili programski ciljevi i način njihovog ostvarivanja usmjereni na nasilnu promjenu ustavom utvrđenog uređenja, ugrožavanje teritorijalne cjelokupnosti i nezavisnosti Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i suvereniteta i teritorijalnog integriteta Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine, kršenje ustavom zajamčenih sloboda i prava čovjeka i građanina, raspirivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje i netrpeljivosti.

Političke organizacije iz drugih republika i autonomnih pokrajina, koje nisu registrovane u skladu sa saveznim zakonom, ne mogu se organizovati i djelovati na teritoriji Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine.

Član 5

Političke organizacije se organizuju i djeluju na teritorijalnom principu i ne mogu se osnivati, niti djelovati u preduzećima i drugim organizacijama, ustanovama i državnim organima.

Član 6

Rad političkih organizacija je javan.

Statutom političke organizacije utvrđuju se slučajevi u kojima organi političke organizacije moru isključiti javnosti iz njihovog rada.

Političke organizacije su dužne da omoguću uvid nadležnim organima u njihovu djelatnost kojom ostvaruju svoje ciljeve i zadatke i uvid u dokumentaciju i evidenciju o sticanju i korišćenju sredstava kojima raspolažu.

Član 7

Političke organizacije imaju svojstvo pravnog lica.

Svojstvo pravnog lica stiče se upisom u registar.

Član 8

Političke organizacije mogu obavljati privrednu i drugu djelatnost u skladu sa zakonom.

Član 9

Na saveze i druge oblike udruživanja političkih organizacija shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona.

Član 10

Politička organizacija se ne može učlaniti u međunarodnu organizaciju čija djelatnost nije u skladu sa članom 4. stav 1. ovog zakona.

II - OSNIVANJE POLITIČKIH ORGANIZACIJA

Član 11

Političku organizaciju može osnovati najmanje 50 punoljetnih građana.

Svaki punoljetni građanin može, pod jednakim uslovima u skladu sa statutom, postati član političke organizacije.

Član 12

Osnivači i članovi političkih organizacija mogu biti državljani Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine odnosno državljani Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije.

Član 13

Politička organizacija se osniva na skupštini osnivača, na kojoj se donosi odluka o osnivanju i statut.

Odluka o osnivanju političke organizacije sadrži:

1. imena osnivača;
2. naziv političke organizacije;
3. sjedište političke organizacije;
4. ciljeve političke organizacije;
5. ime i prezime ovlašćenog lica koje će obavljati poslove upisa u registar.

Politička organizacija, pored akata iz stava ovog člana na skupštini osnivača donosi i svoju programsku orijentaciju, odnosno program.

Član 14

Politička organizacija ima statut.

Statutom se utvrđuje naročito:

1. ciljevi političke organizacije i način njihovog ostvarivanja;
2. naziv i sjedište;
3. unutrašnja organizacija;
4. uslovi i način za učlanjivanje i prestanak članstva, kao i prava, obaveze i odgovornosti članova političke organizacije;
5. organi političke organizacije i njihova prava, obaveze i odgovornosti;
6. zastupanje i predstavljanje političke organizacije;
7. način sticanja, korišćenja i raspolaganja sredstvima političke organizacije;

8. način obavještanja javnosti o radu i sticanju sredstava političke organizacije;
9. način odlučivanja o udruživanju u saveze i druge oblike udruživanja političkih organizacija;
10. način donošenja statuta;
11. način donošenja odluke o prestanku rada političke organizacije;
12. način raspolaganja imovinom u slučaju prestanka rada političke organizacije.

III - REGISTRACIJA POLITIČKIH ORGANIZACIJA

Član 15

O političkim organizacijama vodi se registar.

Registar političkih organizacija vodi viši sud prema sjedištu političke organizacije (u daljem tekstu: sud).

U registar se upisuju podaci o osnivanju i načinu prestanka rada političke organizacije, nazivu i sjedištu, pravnom statusu, poslovima i djelatnostima, ciljevima, imenima lica ovlaštenim za zastupanje, kao i podaci o drugim činjenicama.

Ministar za pravosuđe i upravu propisaće način vođenja registra i obrazac za vođenje registra.

Član 16

Politička organizacija je dužna da u roku od 30 dana od dana osnivanja podnese sudu prijavu za upis u registar.

Uz prijavu za upis u registar podnosi se odluka o osnivanju i statut političke organizacije kao i programska orijentacija, odnosno program političke organizacije.

Ako sud utvrdi da statut ili programska orijentacija, odnosno program političke organizacije nije u skladu sa ovim zakonom ili prijava za upis u registar ima nedostataka zbog kojih sud ne može postupati, upozoriće na to podnosioca prijave i odrediti rok za otklanjanje nedostataka, koji ne može biti kraći od 15 dana ni duži od dva mjeseca.

Politička organizacija nema pravo da djeluje prije upisa u registar, osim vršenja djelatnosti iz čl. 11. do 14. ovog zakona.

Član 17

O prijavama za upis u registar političkih organizacija sud odlučuje u vijeću sastavljenom od trojice sudija.

Član 18

Sud je dužan da o prijavi za upis u registar političkih organizacija odluči u roku od 15 dana od dana prijema prijave.

Član 19

Ako su ispunjeni uslovi propisani ovim zakonom, sud će podonijeti rješenje o upisu političke organizacije u registar.

Ako sud u roku iz prethodnog člana ne donese rješenje o prijavi za upis u registar, smatraće se da je politička organizacija upisana u registar političkih organizacija.

Član 20

Sud će rješenjem odbaciti prijavu za upis u registar ako podnosilac prijave u određenom roku ne otkloni nedostatke na koje je upozoren u smislu člana 16. stav 3 ovog zakona.

Član 21

Ako sud utvrdi da politička organizacija nije osnovana u skladu sa ovim zakonom, rješenjem će odbiti prijavu za upis u registar.

Član 22

Rješenje suda kojim je odlučeno o prijavi za upis u registar dostavlja se podnosiocu prijave i višem javnom tužiocu.

Protiv rješenja iz prethodnog stava podnosilac prijave i viši javni tužilac mogu izjaviti žalbu Vrhovnom sudu Bosne i Hercegovine u roku od 15 dana od dana prijema rješenja.

Član 23

O promjeni podataka koji su upisani u registar, politička organizacija dužna je obavijestiti sud u roku od 30 dana od dana nastale promjene.

Ako politička organizacija izmijeni ili dopuni statut ili programsku orijentaciju, odnosno program, dužna je, u roku iz prethodnog stava, o tome obavijestiti sud i dostaviti sudu izmjene i dopune ovih akata i zapisnik sa sjednice na kojoj su usvojene.

IV - PRESTANAK RADA POLITIČKIH ORGANIZACIJA

Član 24

Politička organizacija prestaje sa radom:

- 1) odlukom organa utvrđenog statutom političke organizacije;
- 2) ako se broj članova političke organizacije smanji ispod 50 članova;
- 3) ako je političkoj organizaciji zabranjen rad zbog razloga utvrđenih u članu 26. ovog zakona;
- 4) ako se utvrdi da politička organizacija ne obavlja djelatnosti utvrđene statutom za vrijeme duže od jedne godine.

Okolnosti iz tačke 4. prethodnog stava utvrđuje sud i nakon toga političku organizaciju briše iz registra.

Član 25

O prestanku rada političke organizacije u slučajevima iz stava 1. tač. 1. i 2. prethodnog člana, lice koje je zastupalo i predstavljalo političku organizaciju obavijestiće sud u roku od 15 dana od dana prestanka rada političke organizacije radi brisanja iz registra.

Član 26

Političkoj organizaciji odnosno njenom unutrašnjem organizacionom obliku zabraniće se rad ako djeluje radi ostvarivanja ciljeva iz člana 4. stav 1. ovog zakona ili vrši djelatnost na način koji nije u skladu sa zakonom, statutom i ciljevima radi kojih je osnovana ili utvrđenom programskom orijentacijom odnosno programom političke organizacije.

Rješenje o zabrani rada političke organizacije donosi sud.

Član 27

Sud pokreće postupak za zabranu rada političke organizacije čije po službenoj dužnosti ili na prijedlog višeg javnog tužioca.

Član 28

Ako je pokrenut postupak za zabranu rada političke organizacije, sud će u roku od tri dana održati pretres na koji će pozvati višeg javnog tužioca i predstavnika političke organizacije. Pretres se može održati i ako uredno pozvane stranke ne dođu, a na to su izričito upozorene.

Protiv prvostepenog rješenja stranke mogu izjaviti žalbu u roku od osam dana od dana prijema rješenja.

Žalba se ne dostavlja na odgovor.

O žalbi odlučuje Vrhovni sud Bosne i Hercegovine u vijeću od pet sudija.

Član 29

Ako ovim zakonom nije drukčije određeno, u postupku odbrane rada političke organizacije shodno se primjenjuju odgovarajuće odredbe Zakona o krivičnom postupku - Prečišćeni tekst ("Službeni list SFRJ", br 26 86. 74 87 i 57, 89).

Član 30

Sud će na prijedlog političke organizacije ukinuti rješenje o zabrani rada političke organizacije ako prestanu razlozi usljed kojih je ova zabrana izrečena.

Član 31

Rješenje o upisu u registar političkih organizacija i prestanku sa radom političke organizacije objavljuje sud u "Službenom listu SRBiH", o trošku političke organizacije.

Rješenje o prestanku sa radom političke organizacije u slučaju iz tač. 3. i 4. člana 24. ovog zakona objavljuje sud u "Službenom listu SRBiH", o svom trošku.

V - FINANSIRANJE POLITIČKIH ORGANIZACIJA

Član 32

Za ostvarivanje svojih ciljeva politička organizacija pribavlja sredstva od članarine, dobrovoljnih priloga, poklona, zavještanja, budžeta društveno-političke zajednice, kao i iz drugih izvora, u skladu sa zakonom.

Političke organizacije koje učestvuju u izborima za poslanike, odnosno odbornike skupština društveno-političkih zajednica imaju pravo na troškove izbora u skladu sa zakonom.

Član 33

Finansijsko poslovanje političke organizacije je javno.

Nadzor nad finansijskim poslovanjem političke organizacije vrši služba za kontrolu finansijskog poslovanja pravnih lica.

VI - NADZOR NAD ZAKONITOŠĆU RADA POLITIČKIH ORGANIZACIJA

Član 34

Nadzor nad zakonitošću rada političkih organizacija vrše organi uprave u okviru nadležnosti utvrđene zakonom.

VII - KAZNENE ODREDBE

Član 35

Novčanom kaznom od 2.000 do 50.000 dinara kazniće se za prekršaj politička organizacija:

1) ako se organizuje i djeluje na teritoriji Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine, a nije registrovana u skladu sa saveznim zakonom (član 4. stav 2.);

2) ako nadležnom organu ne omogući uvid u djelatnost kojom politička organizacija ostvaruje svoje ciljeve i uvid u sticanje i korišćenje sredstava kojima politička organizacija raspone (član 6. stav 3.);

3) ako u roku od 30 dana od dana osnivanja ne podnese prijavu za upis u registar (član 16. stav 1.);

4) ako otpočne da djeluje prije upisa u registar, osim vršenu djelatnosti iz čl. 11. do 14. ovog zakona (član 16. stav 4.);

5) ako u roku od 30 dana od dana nastanka promjena ne obavijesti sud i ne dostavi sudu izmjene akata i zapisnik sa sjednice organa (član 23).

Za prekršaj iz prethodnog stava kazniće se i odgovorno lice u političkoj organizaciji novčanom kaznom od 1.000 do 10.000 dinara.

Član 36

Novčanom kaznom od 1.000 do 10.000 dinara kazniće se za prekršaj predstavnik političke organizacije ako nakon donošenja odluke o prestanku rada političke organizacije ili smanjenju broja članova ispod zakonom određenog broja u roku od 15 dana od dana njenog prestanka, odnosno smanjenja broja članova, ne obavijesti o tome sud radi brisanja političke organizacije iz registra (član 25).

VIII - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 37

Političke organizacije registrovane po Zakonu o udruživanju građana ("Službeni list SRBiH", br. 5/90 i 2.1/90) nastavljaju rad po odredbama ovog zakona, a svoje opšte akte uskladiće sa istim u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Ministar za pravosuđe i upravu donijeće propis iz člana 15. stav 4. ovog zakona u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 38

Političke organizacije u preduzećima, drugim organizacijama i ustanovama prestaće sa radom u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 39

Ako je prije početka stupanja na snagu ovog zakona doneseno prvostepeno rješenje o prijavi za upis u registar, dalji postupak sprovede se po dosadašnjim propisima.

Ako nakon stupanja na snagu ovog zakona bude ukinuto rješenje kojim je odlučeno o prijavi za upis u registar, dalji postupak sprovede se po odredbama ovog zakona.

Član 40

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe odredbe Zakona o udruživanju građana ("Službeni list SRBiH". br. 5/90 i 21/90) koje se odnose na političke organizacije.

Član 41

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu SRBiH".